

**הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"**

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת בא

אור

הנהגת השם לאדם כפי עבודתו :

שמות פרשת וארא פרק ח (יח) והפליתי ביום ההוא את ארץ גשן אשר עמל עמל עליה לבלתי היות שם ערב למען תדע כי אני יקוק בקרב הארץ: פרק ט (יז) כי פגעם הזאת אני שלח את כל מגפתי אל לבך ובעבדיך ובעמך בעבור תדע כי אין קמני בכל הארץ: (טז) ואולם בעבור זאת העמדתך בעבור הראתך את כחי ולמען ספר שמי בכל הארץ: שמות פרשת בא פרק י (א) ויאמר יקוק אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתתי אלה בקרב: (ב) ולמען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אתתי אשר שמתני בם וידעתם כי אני יקוק: ובפרק יג (ג) ויאמר משה אליהם זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים כי בחזק יד הוציא יקוק אתכם מזה ולא יאכל חמץ:

שאלה

א { כפי המבואר בפסוקים במכת ערוב וכן במכת ברד שהקב"ה עושה נסים בשביל שפרעה ומצרים ידעו שהוא השם, יש לשאול כיצד יתכן שכל הנסים והנפלאות אשר עשה הקב"ה ביציאת מצרים הן להראות כוחו וגבורתו לפרעה ולמען שיספר מופתיו בארץ, וכי זו תכלית בריאת העולם במה שמצרים יגיעו להכרה וידעו שיש ה' בקרב הארץ? ב { עוד הקשה האלשיך על שמות פרק י פסוק ב באומרו וידעתם כי אני ה', מדוע עד כה דיבר הפסוק בלשון יחיד, וסיים בלשון רבים? ג { עוד הקשה באומרו וידעתם כו', כי הלא מטרם יספר ידעו כי הוא ה' ד { עוד יש לשאול מדוע כותבת התורה שצריך לזכור כי בחוזק יד וכו' הרי העיקר לזכור את יציאת מצרים מעבודת: ה { עוד הקשו הראשונים מה הקשר זכירת יציאת מצרים לסוף הפסוק ולא יאכל חמץ, ולא רק במצות פסח תלה הפסוק ביציאת מצרים אלא מצות רבות נאמר כך לדוגמה הדיברה הראשונה אנכי ה' אלוקיך אשר הוציתך ממצרים תלה האמונה ביציאת מצרים:

דברי חז"ל כעונש לפרעה על כפירתו:

ומבואר בדברי חז"ל ליישב הדבר ולכן כתבו במדרש שכל טוב (בובר) שמות פרשת וארא פרק ח סימן יח למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ. שלא תאמר ששכינתו בשמים ולא בארץ. אלא מלא כל הארץ כבודו יתברך ושכינתו, וכשם שאני שליט בשמים, כך אני שליט בארץ. זהו שדרשנו שעל כל התוכחות מזכירו חטאתו שאמר לא ידעתי את ה' (שם ה ב). אפס כי היה מהפך עליו הלשון, פעם אומר כי אין כה' אלהינו, ופעם כי אני ה', ופעם אומר כי אני ה' בקרב הארץ, וזה אחד מייג מדות שהתורה נדרשת בהם, כדדרשין להו בריש תורת כהנים, והוא דבר הלמד מענינו, כי מענין שאמר למען תדע אתה לומד כי מזכיר לו חטאו שאמר לא ידעתי את ה': וביאר הדברים רבינו בחיי שמות פרק ט פסוק יד בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ. הודיעו בכלל דבריו ענין מציאות הש"י וההשגחה והיכולת, כי הוא יתברך נמצא ומשגיח ויכול. נמצא, הוא שהזכיר במכת הצפרדעים: (לעיל ח, ו) "למען תדע כי אין כה"י כלומר אין מציאות אחר בנמצאים כמציאותו. משגיח, הוא שאמר במכת הערוב: (פסוק יח) "למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ" כלומר משגיח כמלך בתוך המדינה להיותו קרוב אל הקצוות. יכול, הוא שהזכיר כאן במכת הברד: "בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ" כלומר שאין בעל יכולת כמוני. והזכיר משה כן לפרעה, לפי שהיה פרעה כופר בשלשון מציאותו והשגחתו ויכלתו.

מלחמת היצר עם האדם:

אולם נראה להוסיף עוד דרך ליישב בהקדם הדברים כדלקמן. דרכו של עולם שחושבים שכל הנהגת העולם כפי הטבע ואין שלטון על הטבע וכל מעצמות על שבעולם אינם יכולים להילחם כנגד אסונות הטבע שהוא בלתי נשלט מבלי להתבונן מי עומד מאחרי הטבע, ולזאת כל מה שהוא מעל הטבע אינו מובא בחשבון מאחר ואין עולה בדעת האדם על שינוי הטבע, וזהו המבט של פרעה המסמל את יצרו של האדם כמבואר בספרי מוסר שאמר מי השם אשר אשמע בקולו מאחר ומבין שהכל יכול להתנהג אך ורק על פי הטבע בלבד, אולם הקב"ה ביציאת מצרים אשר נועדה לרומם את עם ישראל הראה לפרעה ולהם שהוא עומד מאחרי הטבע והכל נתון ותלוי בידו ולזאת הראה את הנהגתו מעל הטבע כי רק אז האדם רואה התגלות של הנהגה שמימית המוכיחה על הבורא יתברך וידעו כי יש מנהיג לבירה.

כל נסי מצרים להורות לאדם הדרך בעבודת השם:

ובזה נבוא לבאר פן נוסף במצוות זכירת יציאת מצרים ואת כל הנסים והנפלאות שעשה השם יתברך במצרים לפרעה ולישראל ודוקא בחוזק יד שזה מבטא את הנהגת השי"ת מעל הטבע, הוא בכדי ללמדנו מצד אחד העניש את פרעה ומצרים ומצד שני הציל את בני ישראל הכל מעל הטבע, ודבר זה מלמדנו שאותו הקב"ה מעניש ומטיב גם מעל הטבע כי הכל בידו יתברך אלא שהכל תלוי במעשיו של האדם, ואכן מצאתי שכתבו חז"ל במדרש שכל טוב (בובר) שמות פרשת בא פרק י סימן ב וידעתם כי אני ה'. וכה"א גדול העצה ורב העלילה אשר ענייך פקוחות על כל דרכי בני אדם לתת לאיש כדרכו וכפרי מעלליו (ירמיה לב יט), וכתוב נורא עלילה על בני אדם (תהלים סו ה) ע"כ: הרי מפורש שעיקר תכלית הענין והמטרה בכל המופתים בפרעה ומצרים הם בכדי שיביאו את בני ישראל להכרה וידעו כי אני ה' בארץ לשלם לכל אדם כפי מעשיו, ולכן כותב הרמב"ן במכת הערוב הקב"ה הראה לבניי כיצד הוא מפליא את בניי לטובה ויוצאות חיות טרף מהיערות ולגושן אינם פונות בזה ראו עין בעין כיצד הקב"ה נוהג איתם למעלה מהטבע, וכך היה בכל מכה ומכה כמתבאר במדרשים כיצד ראו בניי איך הקב"ה נוהג איתם שלא כדרך הטבע. ובדרך זו תירץ האלשיך וז"ל וזהו וידעתם כי אני ה'. כי וידעתם ישראל כי אני בעל הדין, אני ה' בעל הרחמים. ולא תתייאשו מהפורענות בבא עליכם טובה ורווחה, וגם לא תבעטו ברעה בהיותכם צדיקים, כי הדין הוא לרחמים, כי שתי המדות אחת הנה. וזהו וידעתם כי אני ה'. והוא עיקר שכל הכשרון תלוי בו, והוא יתברך משגיח לגוים ומאבדם למען השריש בנו שורש האמונה לקיום העולם עכ"ל: ובזה מובן היטב מדוע מצות רבות

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

תלה הכתוב בזכירת יציאת מצרים, בכדי להקיש את קיום התורה והמצוות ליציאת מצרים שאין הטבע שולט בעולם אלא הקב"ה מנהיג את הטבע ויכול לשנות את הטבע ולנהוג עם האדם הנהגה ניסית אך תלוי באדם בצורת עבודת השם אם מתאמץ ומוסר נפשו לקיומם הקב"ה נוהג עימו מידה כנגד מידה.

עיקר ניסי מצרים ללמד את בני ישראל שהם מעל הטבע

נמצא שעיקר הניסים והנפלאות שהקב"ה עשה ביציאת מצרים להכריח במציאות הבורא וכיצד ביכולתו להנהיג העולם מעל הטבע ועי"ז בניי ילמדו כיצד לעבוד הי"ת מעל הטבע, והמכוון בזה שכאשר האדם לומד רק כאשר מסתדר לו והכל מאורגן והוא בריא והפרנסה מסודרת ויש לו בית, אשה וילדים, וכדומה אינו חכמה ולא מגיע לו עבור זה שהקב"ה ינהג איתו בדרך מיוחדת, אולם אם האדם יעבוד על עצמו להתאמץ נגד יכולתו הן בתפילה הן בתורה והן בקיום המצוות בודאי יזכה להנהגה מיוחדת ויעלה במעלות התורה והיראה.

הלב אליהו הניסים ללמד בני ישראל שהם מעל הטבע:

ואכן ראיתי שכתב הלב אליהו בפי וארא (עי' כא) כי מטרות הקב"ה בזה ללמד את כל אחד מבניי שעם ישראל אינו נוהג רק לפי הטבע אלא למעלה מהטבע, כאשר אמר הקב"ה לאברהם בפי' לך ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט וכו' ופרש"י הוציאו מחלל העולם והגביהו מעל הכוכבים ואמר לו להביט היינו מלמעלה למטה, וכונתו בזה שהוציאו מהנהגת הטבע והבטיחו שהוא וזרעו מעל הטבע. וכל זה בכדי להוציא מלב האדם שהעולם מתנהג אך ורק כפי הטבע אלא הכל תלוי במעשיו של האדם והקב"ה כל יכול והכל תלוי לפי מעשיו של האדם ובמידה שאדם מודד בה מודדין לו, שאין הדבר מופקע לנהוג עם האדם מעל הטבע לטוב ולרע ח"ו, ועי"ז יקיש האדם כיצד חובתו לעבוד את הקב"ה אם רוצה שהקב"ה ינהג עימו מעל הטבע הרי שעליו להתאמץ בעבודת השם יתברך לא רק איך שמסתדר לו אלא מתאמץ לעשות מעל כוחו והקב"ה מחזיר לו מידה כנגד מידה אפילו מעל הטבע, ואם ינהג כפי טבעו ואינו תובע מעצמו להתאמץ הרי שהנהגת השם תהיה עימו בהתאם לעבודתו.

עשה רצונך כרצונו כדי שיעשה רצונך כרצונו

ובזה יובנו דברי התנא בפרקי אבות (פ"ב משנה ד') "עשה רצונך כרצונו כדי שיעשה רצונך כרצונו". ויש לשאול שהיה לתנא לומר שיעשה רצונו כרצונו ולא כרצון הקב"ה היות ולזה מצפה האדם שימלא את רצונו? אולם ביאור הדברים במידה שאדם מודד בה מודדין לו, ופרשתי בס"ד שכונת התנא לומר שכאשר האדם רוצה מהקב"ה הנהגה מיוחדת הדבר תלוי בו ובעבודתו לקב"ה, והיינו שבדומה לעשיית רצון הבורא יתברך כך הקב"ה יפרע לו, כאשר האדם מקיים התורה והמצוות כפי שמסתדר לו אם כן גם הקב"ה משיב לו באותה מידה כפי מנהג הטבע כאשר מסתדר, אולם כאשר האדם מוסר נפשו ויוצא מגדרו לעשות רצון השם גם כאשר קשה עליו הדבר לפי טבעו משיב לו הקב"ה שכרו גם מעל הטבע, ולכן אומר התנא במידה שאתה עושה רצונו הוא פורע לך כפי שעשית את רצונו.

ה' צלך על יד ימינך

וכמאמר דוד המלך בתהלים פרק קכא (ה) יְקַקֵּךְ שְׁמִיךָ יְקַקֵּךְ צִלְךָ עַל-יַד יְמִינֶךָ : ודרשו חז"ל מה הצל כפי מה שאתה מראה לו כך הוא מראה לך אם אצבע יחזיר אצבע ואם שתיים יראה שתיים, כך הנהגת הקב"ה עם האדם בדומה לצל שלו, והמכוון כדוגמת עבודתו להי"ת. וכך כתב הגר"ח ואלוזין זצ"ל בספרו נפש החיים שער א פרק ז וז"ש דוד המע"ה ה' צלך על יד ימינך. היינו שכמו שנטית הצל של איזה דבר הוא מכוון רק כפי תנועות אותו הדבר לאן נוטה. כן בדמיון זה כביכול הוא ית"ש מתחבר לנטות העולמות כפי תנועות ונטיות מעשי האדם למטה. וכן מפורש במדרש אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה לך אמור להם לישראל כי שמי אקיי"ק אשר אקיי"ק. מהו אקיי"ק אשר אקיי"ק כשם שאתה הוה עמי. כך אני הוה עמך. וכן אמר דוד ה' צלך על יד ימינך. מהו ה' צלך כצלך. מה צלך אם אתה משחק לו הוא משחק לך. ואם אתה בוכה הוא בוכה כנגדך. ואם אתה מראה לו פנים זעומות או מוסברות אף הוא נותן לך כך. אף הקדוש ברוך הוא ה' צלך כשם שאתה הוה עמו הוא הוה עמך ע"כ. ובזהו תצוה קפ"ד ב' תי"ח עלמא תתאה קיימא לקבלא תדיר כו' ולעלמא עלאה לא יהיב ליי אלא כגוונא דאיהו קיימא. אי איהו קיימא בנהירו דאנפין מתתא כדין הכי נהרין ליה מלעילא. ואי איהו קיימא בעציבו יהבין ליה האי דינא בקבליה כגוונא דא עבדו את ה' בשמחה. חדוה דבי"נ משיך לגביי חדוה אחרא עלאה. הי"נ האי עלמא תתאה כגוונא דאיהו אתער הכי אמשיך מלעילא כו'. וכן כתב העמק דבר על הפסוק פרשת וילך על הפסוק דברים פרק לא פסוק ו' חִזְקוּ וְאַמְצוּ אֶל־תִּירְאוּ וְאַל־תַּעֲרָצוּ מִפְּנֵיהֶם כִּי יְקַקֵּךְ אֱלֹהֶיךָ הוּא הַלֵּלךָ עִמָּךְ לֹא יִרְפֶּךָ וְלֹא יַעֲזָבֶךָ : וז"ל הוא ההולך עמך. השגחתו ית' הולך לפי מעשיך אם לטב אם למוטב. ופי' עמך, מיד לפי הנהגתך את ה', וכהבטחת המקרא לצדיק, ה' צלך על יד ימינך, דמשמעו השגחת ה' היא כמו צל שפונה אחר המצל עכ"ל. וכן כתב התורה תמימה על הפסוק ויקרא פרק יא ונטמתם במ ת"ר, ולא תטמאו בהם ונטמתם במ, אדם מטמא עצמו מעט מטמאין אותו הרבה, מטמא עצמו מלמטה מטמאין אותו מלמעלה, מטמא עצמו בעוה"ז מטמאין אותו בעולם הבא [שם שם]: וביאר דבריו באות קצו) פשוט דמכפל לשון מדייק, ודריש ע"ד מ"ש עבירה גוררת עבירה (אבות פ"ה). ויש לכוין זה המאמר בכלל עם מ"ש במדרש תהלים (קכ"א) ה' צלך על יד ימינך, שהקב"ה מתנהג עם האדם כמנהג הצל, כמו שהצל של אדם מחקה ומצייר כל מה שהאדם עושה, כפי חלף תנועותיו, כך הקדוש ברוך הוא מציא עצמו כביכול לאדם ומתראה לו מעין דוגמת פעולותיו, שאם הוא נראה לפניו מתוקן ומקודש במעשהו, הקדוש ברוך הוא עוזר על ידו לילך בדרך טובים, וכן להיפך בהיפך:

כמים פנים אל הפנים

כמו כן מבואר במסכת יבמות דף קיז ע"א שרבי יהודה מפרש את הפסוק במשלי (כז- יט) "כמים פנים אל פנים כן לב האדם לאדם" שאמנם בפשוטו המכוון על אהבת הזולת שהלבבות מרגישים האם יש אהבה לחבירו או לא, כעין הבבואה שבמים אשר בה רואה את פניו כפי שהוא מתנהג באותו רגע אם שוחק או מעקם וכדומה, אולם רבי יהודה מפרש שהכונה

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

על דברי תורה, ופרש"י שם שכונתו שהצלחת האדם ועלייתו בתורה תלויה בהסברת פניו וליבו לתורה ככל שמראה אהבתו ומסירותו לתורה כך מקבל בחזרה ומשיג בחכמת התורה. ובאמת הגר"א במשלי שם פירש הפסוק על עבודת הי"ת שהכל תלוי בדרגת האדם כיצד עובד את השי"ת כן הקב"ה דבק בו. וכותב הלב אליהו שכך אנו רואים אצל הצדיקים כיצד הקב"ה נוהג איתם מעל הטבע, וטעם הדבר היות ועבודתם את הי"ת היא שלא כדרך הטבע ומדה כנגד מדה.

דברי חז"ל הבדל הנהגת הקב"ה בין דורות ראשונים לאחרונים תלוי במסירות:

ודבר זה מבואר ומפורש בחז"ל שעמדו על ההבדל בהנהגת השי"ת כלפי דורות ראשונים לעומת דורות אחרונים ותלו הדבר לפי גודל המסירות בעבודת השם, כמבואר במסכת ברכות דף כ ע"א אמר ליה רב פפא לאביי מאי שנא ראשונים דאתרחיש להו ניסא, ומאי שנא אןן דלא מתרחיש לן ניסא? אי משום תנווי בשני דרב יהודה כולי תנווי בניזיקין הוה, ואנן קא מתנינן שיתא סדרי וכי הוה מטי רב יהודה בעוקצין האשה שכובשת ירק בקדירה ואמרי לה זיתים שכבשן בטרפיהן טהורים אמר הויות דרב ושמואל קא חזינא הכא, ואנן קא מתנינן בעוקצין תליסר מתיבתא ואילו רב יהודה, כי הוה שליף חד מסאניה אתי מטרא, ואנן קא מצערין נפשין ומצוח קא צוחין ולית דמשגח בן אמר ליה קמאי הווי קא מסרי נפשיהו אקדושת השם, אנן לא מסרינן נפשינן אקדושת השם ע"כ. והוסיפו חז"ל לבאר במסכת ברכות דף לה ע"ב אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן משום רבי יהודה ברבי אלעאי: בא וראה שלא כדורות הראשונים דורות האחרונים, דורות הראשונים עשו תורתן קבע ומלאכתן עראי זו וזו נתקיימה בידן, דורות האחרונים שעשו מלאכתן קבע ותורתן עראי זו וזו לא נתקיימה בידן. ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן משום רבי יהודה ברבי אלעאי בא וראה שלא כדורות הראשונים דורות האחרונים; דורות הראשונים היו מכניסין פירותיהן דרך חצרותיהן דרך טרקסומן כדי לחייבן במעשר, דורות האחרונים מכניסין פירותיהן דרך גגות דרך חצרות דרך קרפיות כדי לפטרן מן המעשר ע"כ. הרונו בזה חז"ל שהדורות הראשונים חיפשו והשתדלו לקיים מצוות והאחרונים היו מחפשים לפטור עצמן. ולכן אמרו חז"ל במסכת שבת דף קיב ע"ב אמר רבי זירא אמר רבא בר זימונא אם ראשונים בני מלאכים אנו בני אנשים, ואם ראשונים בני אנשים אנו כחמורים, ולא כחמורו של רבי חנינא בן דוסא ושל רבי פנחס בן יאיר, אלא כשאר חמורים ע"כ. ללמדנו הפערים שיש בין דור לדור והכל נובע מדרגת המסירות נפש בעבודת השם.

הראת לדעת כי למרות שלמדו הרבה יותר מדורות ראשונים עדיין רב יהודה רק מוריד את נעלו ויורד גשם, ואילו האחרונים כל היום צוחים ומתפללים ולא נענים, מאחר והנהגת השי"ת תלוי במסירות נפש של האדם בעבודת השם וכאשר מוסרים נפשם מעל הטבע הקב"ה נוהג מידה כנגד מידה מעל הטבע.

קלורין לעיניים דברי האריז"ל בשבח דורנו:

אמנם עדיין מדרכו של היצר הרע להחליש את האדם באומרו כי מה דמיון יערוך לאותם ענקי רוח וכיצד ניתן ללמוד מהן שהקב"ה ינהג איתנו מעל הטבע, ולזאת נשוב להביא דברי האריז"ל אשר הן קלורין לעיניים ועידוד וחזיון לבני דורנו כמים קרים לנפש עייפה, והוא מה שכתב רבי חיים ויטאל זצ"ל שער הגלגולים הקדמה לח בהקדמה הרביעית בשם האריז"ל וזה לשונו פעם אחת שאלתי למורי ז"ל איך היה אומר לי שנפשי היתה כל כך מעולה כנזכר לעיל והרי הקטן שבדורות הראשונים היה צדיק וחסיד שאין אני מגיע לעקבו, ואמר לי דע לך כי אין גדולת הנפש תלויה כפי מעשה האדם רק כפי הזמן והדור ההוא כי מעשה קטן מאוד בדור הזה שקול ככמה מצוות גדולות שבדורות אחרים כי בדורות אלו הקליפה גוברת מאוד מאוד לאין קץ משא"כ בדורות ראשונים ואילו הייתי בדורות הראשונים היו מעשי וחכמתי נפלאים מכמה צדיקים הראשונים וזהו שאמרו חז"ל על נח תמים היה בדורותיו ואילו היה בדורות צדיקים היה יותר צדיק ולכן שלא אצטער על זה כלל כי בלי ספק יש לנפשי מעלה גדולה על כמה צדיקים הראשונים מזמן תנאים ואמוראים עכ"ל. ללמדנו שמעשים של דורנו יש להם מעלה גדולה עשרת מונים אצל הקב"ה מאשר מעשיהן של בני דורות הקודמים מאחר והכל נמדד לפי דרגת ונסיונות הדור וממילא אין פלא שהגם היותו קטן כקליפת השום במעשי לגבי דור הקודם מעלתו יכולה להיות יותר גדולה עד שאותו קדמון אילו היה בדורנו היו מעשיו יותר קטנים ממנו, ולפמי"ז אפשר להבין דברי חז"ל מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי כפשוטו שהמכוון לפי דרגת דורנו.

שלושה מעשיות על הבבא סאלי זצ"ל:

ומאחר והשבוע ההילולא של המלוב"ן הבבא סאלי זצ"ל נספר מעשיות המלמדות אותנו כיצד הקב"ה נהג עם הבבא סאלי מעל הטבע בהיות וכל עבודת השם שלו היית מעל הטבע ואפילו בדורנו שייך הדבר בהיות ודור דור ודורשיו.

א: סיפר לי מו"ר אבי זצ"ל אשר מינה אותו הבבא סאלי לרב אחד הישובים שבחסותו באזור תפילת שפעם ישבו לסעודת מצוה בקומה השניה כי בקומה הראשונה היו חנויות, והנה החנות שהיית למטה היו מייצרים ומוכרים נרות שעה, ופתאום באמצע הסעודה אמרו לבבא סאלי שפרצה שריפה בקומה התחתונה בחנות של השעה והם לא הרגישו עד שכל המבנה מוקף בלהבות אש מפני החומרים הדליקים ואין שום אפשרות לצאת והתחילו לעשות וידוי מאחר והיו בטוחים שאין שום סיכוי להינצל, אולם הבבא סאלי לא נבהל ולקח חתיכת אבן מהקיר כמובן התפלל וזרק אותו על האש וראה זה פלא תיכף השמים התקדרו בעננים כבדים וירדו גשמים עזים עד שכיבו את האש.

ב: עוד מעשה פעם הבבא סאלי בא למו"ר אבי זצ"ל לערוך בדיקת סכיני השחיטה שכן היה מנהגו מידי פעם לערוך בדיקות פתע בכדי לבדוק את השוחטים שהכל כשורה, והנה כאשר הגיע הבבא סאלי מו"ר אבי התרגש מאוד מאוד ובפרט שהיית להם יראת כבוד כלפיו הדבר גרם לו ממש לרעדה בידיו, ומנהגם בכדי לבדוק את השוחט היית לפגום את הסכין כמה פגימות ולאחר מכן נותנים לשוחט להעמיד את הסכין שתהיה ראויה לשחיטה, וכך נעשה גם הפעם ובהיות ואבי היה רועד מרוב התרגשות היה לו מאוד קשה לתקן את הסכין, בראות הבבא סאלי את הרעד שהיה לאבי קראו והושיבו לידו, ואמר

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

לו מדוע הוא כל כך מתרגש אני רק בשר ודם לא צריך להתרגש ונתן לו לשתות מעט ערק, וראה זה פלא תיכף הכל נעלם
 ולא רעדו ידיו יותר ומיד הצליח להכשיר הסכין וברכו.

ג: אף בדידי הוה עובדא שבהיותי בחור בישיבה נסעתי לבבא סאלי עם ידיד המשפחה ראש המועצה הדתית בנתיבות
 כאשר נכנסנו לבבא סאלי הזכיר לבבא סאלי שאני בנו של רבי יהודה ושמח ותיכף מזג לי כוס גדולה ומילא אותה בערק,
 נבהלתי כי מעולם לא שתתי ערק בתור בחור ובכל מקרה לשתות כוס מלאה אני לא מסוגל להיות ואני בטוח שהדבר יגרום
 לי לשכרות ואף אני צריך לחזור לבית לנסוע באוטובוס ואני מפחד מה יהיה בדרך, אולם הבבא סאלי לא הניח לי להתחמק
 התחלתי לטעום מעט והנחתי הכוס ואמרתי אני לא מסוגל וגם צריך לנסוע ואני מפחד, אך לא הסכים עד שאני ישתה את
 כל הכוס ואמר שאין לי מה לפחד הכל יהיה בסדר. ובאמת ראה זה פלא פלאים שתיתי כל הכוס ואל השפיע עלי ויכולתי
 לנסוע באוטובוס כאילו לא קרה דבר.

מוסר השכל:

עלה בידנו ללמוד דבר נפלא עוד מחשבה והבנה במצות זכירת יציאת מצרים שהדבר מלמדנו כי אין עוד מלבדו והוא כל
 יכול ואין הטבע קובע אלא הכל תלוי במי שעומד מאחרי הטבע וברצונו יתברך הכל יכול להשתנות גם מעל הטבע, אלא
 שהדבר תלוי בעבודת השם של האדם כאשר מוסר נפשו ומתאמץ בעבודת השם ובקיום התורה והמצוות הקב"ה ינהג עימו
 מידה כנגד מידה אפילו מעל הטבע ויראה נסים ונפלאות ישועות ונחמות גם בדורנו, אולם אם אינו לומד או מתפלל או
 מקיים מצוות רק כאשר מסתדר לו וכאשר רואה קושי מיד נמנע בתירוץ שהדבר קשה לו, באותה מידה הקב"ה ינהג עימו
 הכל לפי הטבע, ולזאת החלש יאמר גיבור אני וכדברי האריז"ל שיש ערך עליון בדורנו על כל מאמץ ולכן על האדם להשתדל
 ולהתאמץ בעבודת השם ולפום צערא אגרא ובזה יזכה האדם לישועות נסים ונפלאות, ויהי רצון שנתחזק כולנו לעשות
 רצון השם יתברך במסירות ונזכה שיקויים בנו הפסוק במיכה פרק ז (טו) פִּימִי צִאֲתָהּ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֶרְאֶנּוּ נִפְלְאוֹת : במהרה
 בימינו אמן ואמן.

החותם בברכת שבת שלום ומבורך

בידידות ואהבה
מרדכי מלכא